

Liệu có công thức nào cho sự “đoàn kết” để dân chủ hoá Việt Nam?

Nhóm kết nghĩa: công thức đơn giản và hiệu quả để thay đổi đất nước

TS Nguyễn Đình Thắng

Ngày 9 tháng 8, 2017

<http://machsongmedia.com>

Đoàn kết là sự thể hiện ra ngoài khi một số người áp dụng cùng một công thức để đạt những mục tiêu chung. Công thức ấy phải đơn giản để ai ai cũng có thể bắt tay thực hiện, và thực hiện song song, không cần sự chỉ đạo tập trung. Nếu thiếu 1 trong 2 yếu tố (mục tiêu chung và công thức chung) thì không thể đạt trạng thái mà người ta gọi là “đoàn kết”.

Trong một bài trước tôi đã lấy Ngày Vận Động Cho Việt Nam, sự kiện được tổ chức hằng năm ở Quốc Hội Hoa Kỳ từ 2012 đến nay, làm minh họa. Cùng chia sẻ một số mục tiêu cụ thể đã được công bố trước, nhiều trăm người đến từ nhiều chục tiểu bang, phần lớn không quen biết nhau trước, đã cùng lúc vận động cả trăm dân biểu Hạ Viện và nghị sĩ Thượng Viện Hoa Kỳ. Không những vậy, dù mỗi năm thành phần tham gia đều thay đổi ít nhiều, người sau tiếp nối công việc của người trước cho đến khi thành công, và đã thành công.

Câu hỏi đặt ra là, liệu có công thức nào cho sự “đoàn kết” rộng rãi hơn và dài lâu hơn để đưa đất nước đến dân chủ?

Câu trả lời vắn tắt là, có. “Nhóm kết nghĩa” là công thức đó. Nó đủ đơn giản để ai ai cũng có thể bắt tay thực hiện ngay miễn là chung mục đích dân chủ hoá đất nước.

Công thức “nhóm kết nghĩa”

Công thức này gồm 3 bước:

(1) Lập nhóm: Khởi đầu với 3 nhân sự tin nhau và có thể nói chuyện và làm việc thoải mái với nhau; họ có thể là những người trong gia đình hay trong nhóm bạn thân thiết; từ từ sẽ mời gọi thêm người tham gia. Nhóm khởi đầu sẽ chọn 1 cộng đồng ở trong nước để “kết nghĩa”. Nếu không biết chọn cộng đồng nào, chúng tôi (BPSOS) sẽ giới thiệu.

(2) Góp sức: Tùy theo khả năng, nhóm kết nghĩa sẽ yểm trợ về nhân - tài - vật lực cho cộng đồng ấy, như là trang bị máy điện toán, điện thoại

thông minh và các phương tiện cần thiết, hoặc hướng dẫn sử dụng kỹ thuật tin học, hoặc giúp dịch thuật các tài liệu sang Anh ngữ... Sự yểm trợ này hoàn toàn tùy theo khả năng của nhóm kết nghĩa – chúng tôi sẽ gom nhiều nhóm kết nghĩa để hỗ trợ cho nhau, nếu cần.

(3) Chuyển thế: Từng bước, nhóm kết nghĩa sẽ được hướng dẫn và huấn luyện để vận động chính quyền của mình (Hoa Kỳ, Canada, các quốc gia Âu Châu, Nhật, Nam Hàn, Úc, Tân Tây Lan...) và quốc tế can thiệp mỗi khi cộng đồng được kết nghĩa bị vi phạm nhân quyền. Nhóm chỉ làm những gì trong khả năng của mình – chúng tôi có những toán tình nguyện viên sẵn sàng bổ sung.

Những ai chưa tìm ra người để lập nhóm kết nghĩa thì có thể tham gia một nhóm kết nghĩa có sẵn; khi đã có kinh nghiệm và đã tìm đủ người hợp tác thì có thể tách ra và lập riêng nhóm kết nghĩa mới.

Định nghĩa “cộng đồng”

Chúng tôi chỉ áp dụng công thức “nhóm kết nghĩa” với các cộng đồng, được định nghĩa là nhóm người gắn bó với nhau vì chung niềm tin, văn hoá hay ước vọng. Ví dụ như cộng đồng Phật Giáo Hoà Hảo trong một khu xóm, cộng đồng người Tây Nguyên theo đạo Tin Lành trong một xã, hoặc các gia đình “dân oan” trên cùng khu đất và đang cùng nhau đối phó với lệnh cưỡng chế. Ngoài niềm tin, văn hoá hay ước vọng chung, họ phải “gắn bó” với nhau trong tinh thần tương thân, tương trợ. Một tổ chức xã hội dân sự cũng được xem là cộng đồng nếu các thành viên chia sẻ tầm nhìn, sứ mạng, những giá trị đạo đức và sách lược hành động chung.

Cá nhân, dù là nhân vật nổi bật, không là đối tượng của công thức nhóm kết nghĩa. Lý do dễ hiểu: muốn tạo lực thì phải có số đông và số đông ấy phải có tổ chức chặt chẽ. Một cá nhân không thể phát triển lực và đã không có lực thì cũng chẳng có thế, vì không một tổ chức có quy củ nào hay cơ quan quốc tế nào lại liên kết với những cá nhân rời rã. Trong 2 thập niên qua, chúng tôi (BPSOS) có chương trình can thiệp và bảo vệ các cá nhân hoạt động nhân quyền bị lâm nạn, nhưng chương trình đó khác với kế hoạch dân chủ hoá theo công thức “nhóm kết nghĩa” đang nói ở đây.

Tác dụng của công thức nhóm kết nghĩa

Công thức này tạo điều kiện cho người Việt ở hải ngoại tiếp sức và nâng thế cho từng cộng đồng ở trong nước, một cách trực tiếp và

trường kỳ, để chuyển cán cân thế và lực so với chính quyền tại chỗ. Về lực, nhóm kết nghĩa đóng góp nhân-tài-vật lực sẵn có cho cộng đồng ở trong nước. Về thế, nhóm kết nghĩa dùng lợi thế công dân quốc tế của mình để đẩy lùi thế lấn lướt của chế độ -- Việt Nam hiện không xem dân ra gì nhưng ngày càng phải cầu cạnh quốc tế về viện trợ, mậu dịch, đầu tư, quốc phòng... .

Công thức nhóm kết nghĩa không đòi hỏi phải chờ đợi nhau, phải họp bàn tới lui, phải quy tụ đông người, phải có người chỉ đạo, phải ra bản tuyên ngôn chung... Các nhóm kết nghĩa hoạt động song song, “hòn ai nấy giữ”, và cũng chẳng cần biết đến nhau. Thậm chí, nếu có những hệ phái tôn giáo không thân ái với nhau thì hệ phái nào kết nghĩa theo hệ phái nấy; họ chỉ cần áp dụng công thức “nhóm kết nghĩa” để lo cho lợi ích của riêng mình thì vẫn góp phần cho đại cuộc dân chủ hoá đất nước.

Công thức nhóm kết nghĩa hoá giải hội chứng “mất niềm tin”. Dù có mất niềm tin với cả thiên hạ, ít ra mỗi người vẫn có thể tin vào chính mình và tìm ra 2 người nữa đáng tin trên cõi đời. Hãy khởi sự với nhóm nho nhỏ ấy và trực tiếp hỗ trợ cho 1 cộng đồng ở trong nước, không qua tay ai. Nhóm sẽ trực tiếp phối kiểm hiệu quả của sự đóng góp của mình chứ không phải cậy vào ai khác tường trình.

Thực ra, trong tập thể người Việt ở hải ngoại đã có sẵn rất nhiều nhóm kết nghĩa “tiềm năng”. Đó là các hội đồng hương, nhóm ái hữu, hội cựu học sinh, tổ chức cộng đồng, tổ chức tôn giáo... Công thức “nhóm kết nghĩa” tạo cơ hội cho tất cả những tổ chức và hội đoàn đóng góp trực tiếp và một cách chủ động cho tiến trình dân chủ hoá đất nước.

Hỗ trợ có định hướng và phương pháp

Sự yểm trợ của nhóm kết nghĩa không chung chung mà là cho mục đích rất cụ thể: thay đổi mối tương quan lực và thế giữa cộng đồng được kết nghĩa đối với chính quyền ở địa phương. Muốn thế, sự hỗ trợ sẽ phải chiếu theo phương án đã định sẵn, với những mục tiêu và mốc điểm cụ thể. Theo công thức của chúng tôi, một cộng đồng có khả năng tự vệ khi:

- (1) Có một đội ngũ ít ra 10 thành viên biết lấy thông tin thô, theo đúng quy định của Liên Hiệp Quốc, mỗi khi xảy ra hành vi đàn áp nhắm vào cả cộng đồng hay vào một số thành viên của cộng đồng;
- (2) Có ít ra 2 người hoạt động toàn thời để phối hợp đội ngũ kể trên, trau luyện kỹ năng tổ chức và liên kết, thực hiện các khoá huấn luyện cho thành viên của cộng đồng về quyền con người và quyền công dân,

viết báo cáo vi phạm dựa trên các thông tin thô, và giữ liên lạc thường xuyên với nhóm kết nghĩa;

(3) Có khả năng liên lạc thường xuyên với các toà đại sứ của các quốc gia dân chủ, các cơ quan LHQ, và các tổ chức nhân quyền quốc tế.

Trước khi tham gia công thức “nhóm kết nghĩa”, mỗi cộng đồng ở trong nước, với sự hướng dẫn của chúng tôi, tự thẩm định tình trạng nội lực hiện nay và đề ra phương án với từng bước cụ thể và những mốc điểm rõ ràng để tiến dần đến các tiêu chí ấy. Trong phạm vi khả năng của mình, nhóm kết nghĩa sẽ chiếu theo đó mà hỗ trợ cho cộng đồng ở trong nước. Chúng tôi bổ sung những phần nào mà nhóm kết nghĩa chưa thực hiện được.

Làm sao tìm đúng cộng đồng để kết nghĩa?

Công thức kết nghĩa đòi hỏi sự hợp tác của nhóm kết nghĩa với một cộng đồng ở trong nước. Câu hỏi thường được đặt ra là, làm cách nào chọn cộng đồng ấy?

Chúng tôi có 2 cách để nhận diện những cộng đồng thích hợp.

Cách thứ nhất là qua sự giới thiệu của chính những thành viên chủ lực của các cộng đồng ấy. Trong gần 10 năm qua, chúng tôi có chương trình bảo vệ pháp lý cho người tị nạn, trong đó có không ít thành viên của các cộng đồng tôn giáo hay sắc tộc. Họ là nhíp cầu nối kết chúng tôi với cộng đồng của họ đang bị bách hại ở trong nước.

Cách thứ hai là hiện tượng vết dầu loang. Kinh nghiệm tích cực và thành công của một cộng đồng là tấm gương cho các cộng đồng đang trong hoàn cảnh tương tự để noi theo. Điển hình là Giáo Xứ Đông Yên ở Hà Tĩnh đã noi theo gương của Giáo Xứ Cồn Dầu ở Đà Nẵng.

Bằng 2 cách này, chúng tôi đến được với nhiều cộng đồng đã có nhân sự gắn bó và đã có thành tích tranh đấu cho quyền của chính họ dù phải đối mặt với tù đày và có khi chết chóc. Đó là những cộng đồng không dễ bị xâm nhập hay khuynh loát bởi chính quyền. Chúng tôi chỉ giúp cho cuộc đấu tranh của họ có hiệu quả hơn và được an toàn hơn qua công thức “nhóm kết nghĩa”.

Số cộng đồng ở trong nước hiện nay đang cần nhóm kết nghĩa nhiều hơn số nhóm kết nghĩa đang có ở hải ngoại. Vận động hình thành thêm nhiều nhóm kết nghĩa là một trong số mục tiêu lớn của chúng tôi cho năm 2017-2018.

Chủ lực cho tiến trình dân chủ hoá đất nước

Với công thức “nhóm kết nghĩa”, người Việt ở trong và ở ngoài nước cùng nhau tác động lên mối tương quan thế và lực để ngày càng nghiêng về người dân. Càng nhiều nhóm kết nghĩa hoạt động song song, hoặc độc lập hoặc có sự hợp tác, thì tiến trình dân chủ hoá càng nhanh và càng vững.

Cho dễ hiểu, tôi ví von công thức “nhóm kết nghĩa” như một cặp song đôi ngoài gương cung và trong lấp tên -- cả 2 vai trò này đều cần thiết, không thể thiếu một. Cách nhìn này khác với quan niệm cho rằng người dân trong nước là chính, còn người Việt ở hải ngoại chỉ là phụ. Nhìn như vậy, người Việt ở hải ngoại tự đặt mình trong tâm thức chờ đợi người ở trong nước, trong khi người ở trong nước đang kiệt sức, chưa thể đóng vai chủ lực. Cứ thế mà chờ nhau mãi. Công thức “nhóm kết nghĩa” chấm dứt sự chờ đợi loanh quanh ấy.

Khi thực sự gắn bó với nhau, nhóm kết nghĩa ở ngoài và cộng đồng ở trong nước trở thành một, như anh chị em một nhà. Lúc ấy, lực và thế là lực và thế tổng hợp của cả trong lẫn ngoài; mối tương quan thế và lực bắt đầu chuyển nhanh, và có khi chỉ vài tháng đã thấy sự khác biệt. Khi sự khác biệt ấy lan khắp đất nước, thì tiến trình dân chủ hoá bắt đầu.

Tóm lại, công thức “nhóm kết nghĩa”, với những bước đơn giản, là công thức để tạo đoàn kết cho những người ở trong và ngoài nước có cùng mục đích là mưu cầu nền dân chủ đích thực cho dân tộc.

Bài liên quan:

Khắp nước, đất cần sẽ nở hoa – nếu mỗi người cấy một mầm dân chủ cho Việt Nam

<http://machsongmedia.com/vietnam/danchu/1215-2017-05-07-03-57-01.html>

Video giới thiệu các hoạt động quốc tế của

BPSOS: https://youtu.be/6_TTOTteYeM

Video giới thiệu kế hoạch 10 năm dân chủ hoá Việt

Nam: https://www.youtube.com/watch?v=OXE5o_QTtQc

Video giới thiệu tổng quan về BPSOS: <https://youtu.be/hPQAm2SOR5M>

Nguồn: <http://www.machsongmedia.com/vietnam/danchu/1238-2017-08-09-16-18-41.html>

www.vietnamvanhien.net